

Mülk ve Melekût Nedir?

Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin ifade ettiği gibi, **her şeyin dış yüzüne mülk, iç yüzüne ise melekût denilir.** Buna göre bir varlığın **görünen, maddî ve zahirî yönü mülk**, onun arkasında bulunan **mana, hikmet ve ilâhî tasarruf yönü ise melekût** olur.

Mülk ve melekût yalnız **mana-hikmet açısından değil**, bazen **maddî yapı açısından da** düşünülebilir. Yani bir şeyin **dış kabuğu ve görünen tarafı mülk**, onun **iç yapısı, sistemi ve işleyen düzeni melekût** olarak görülebilir.

Meselâ:

- İnsanın **görünen bedeni mülk**, ruhu, kalbi ve manevî hayatı **meleküttür.**
- Kâinattaki **yıldızlar ve galaksiler mülk**, onları ölçüyle döndüren **ilâhî kanunlar ve hikmet meleküttür.**
- Bir kitabın **harfleri ve sayfaları mülk**, içindeki **mana ve ilim meleküttür.**
- Bir çiçeğin **renkleri ve şekli mülk**, o güzelliğin arkasındaki **sanat ve hikmet meleküttür.**
- Hücrenin zarı da, çekirdeği de, organelleri de mülk cihetindendir; fakat onların içindeki ölçü, program, hikmet, sevk ve ilâhî tasarruf melekût cihetidir.
- **Bir tohumun dış kabuğu mülk**, içinde saklı olan bitki taslağı **meleküttür.**
- İnsan gözünün dış yapısı, retinası, sinirleri ve görme sistemi mülk cihetidir; bu sistemdeki ölçü, hikmet, intizam ve ilâhî sanat ise melekût cihetidir.

Dış kabuk mülk, iç yapı melekût. Görünen yüz mülk, iç düzen melekût. Zahir mülk, batın melekût. İnsan çoğu zaman eşyanın yalnız **mülk cihetini**, yani görünen tarafını görür. Eşyanın **melekût ciheti** ise ancak **akıl, tefekkür ve iman nuru ile anlaşılır.**

Ayna Misali

Risale-i Nur'da mülk ve melekût meselesi **ayna misaliyle** çok güzel izah edilir. Bir aynanın iki yüzü vardır: Biri **parlak ve şeffaf yüzü**. Diğeri **pürüzlü ve kesif arka yüzü**

Aynanın **parlak yüzünde** görüntü berrak ve nettir. Fakat **arka yüzünde** görüntü bulanık ve karışıktır. İşte buna benzer şekilde: **Eşyanın bize bakan yüzü mülk** gibidir. **Allah'a bakan hakikat yüzü ise melekût** gibidir.

İnsana bakan tarafta bazen karanlık gibi görünen şeyler olabilir. Fakat Allah'a bakan tarafta hiçbir karanlık yoktur. Meselâ: Hastalık, ölüm, musibetler insana bakan yüzüyle **elem ve sıkıntı** gibi görünür. Fakat Allah'a bakan yüzünde: hikmet, rahmet, günahlara kefarete, manevî terakki gibi pek çok **nuranî netice** bulunur.

Mülk ve melekût kavramlarının birlikte zikredilmesinin hikmeti,

1. Sebeplerin perde olduğunu göstermek

Mülk âleminde insanın gözüne ilk görünen şey sebeplerdir. Bir ağacın büyümesini toprağa, suya ve güneşe bağlarız; bir çocuğun doğmasını anne babaya, bir hastalığın iyileşmesini ilaca nispet ederiz. Zahirde bu sebepler vardır ve göz onları görür. Fakat melekût cihetine bakıldığında anlaşılır ki, bu sebepler yalnızca birer perdedir. Çünkü toprağın şuuru yoktur ki ağacı büyütsün, güneşin iradesi yoktur ki hayat versin, ilacın akli yoktur ki hastayı iyileştirsün. Demek ki bütün bu sebepler, kudretin tasarrufuna perde yapılmıştır. Hakikî tesir ise yalnız Allah'ın kudretine aittir. İşte Kur'ân'ın "göklerin ve yerin melekûtu"nu zikretmesi, nazarı sebeplerden kaldırıp doğrudan doğruya İlâhî tasarrufa çevirmek içindir.

1. Hâdiselerin hikmetini göstermek

Bir hâdisenin mülk ciheti çoğu zaman insana ağır ve karanlık görünebilir. Hastalık acı verir, musibet kalbi sarsar, ölüm ayrılık gibi görünür. İnsan yalnız bu zahîrî yüzüne bakarsa, hâdiseleri sadece elem ve sıkıntı olarak değerlendirir. Hâlbuki melekût cihetine bakıldığında aynı hâdiselerin bambaşka yüzleri ortaya çıkar. Hastalık günahlara kefarete olur, musibet insanı gafletten uyandırır, ölüm ise fani bir hayattan ebedî bir hayata geçiş kapısı olur. Böylece görünen karanlık hâdiselerin arkasında rahmet, hikmet ve terbiye gibi nuranî neticeler bulunduğu anlaşılır.

1. İnsanı tefekküre sevk etmek

İnsan yalnız mülk cihetine bakarsa eşyayı sıradan görmeye başlar. Ağaç sadece bir bitki, yıldızlar sadece gökteki ışıklar, insan ise tesadüfen oluşmuş bir varlık gibi görünür. Fakat melekût cihetini düşünmeye başlayan bir insan için kâinat bambaşka bir manzara kazanır. O zaman sanatın arkasındaki sanatkârı, düzenin arkasındaki kudreti, hikmetin arkasındaki iradeyi görmeye başlar. Bir çiçekte yalnız renkleri değil, o renkleri nakşeden sanatı; bir hücrede yalnız maddeyi değil, onu idare eden hikmeti fark eder. İşte bu bakış insanı tefekküre götürür ve tefekkür de marifetullahın kapısını açar.

1. Tevhidi daha açık göstermek

Mülk âlemine bakıldığında büyük bir çokluk görülür. Sayısız sebepler, farklı varlıklar, birbirine karışmış gibi görünen karmaşık hadiseler... İlk bakışta her şey dağınık ve birbirinden bağımsız gibi durur. Fakat melekût cihetine bakıldığında bütün bu çoklukların tek bir irade ve tek bir kudret tarafından idare edildiği anlaşılır. Milyarlarca yıldızın aynı kanunla dönmesi, sayısız canlı türünün aynı hayat sistemiyle yaşaması ve kâinattaki bütün düzenin tek bir merkezden idare ediliyor gibi işlemesi bunu gösterir. Böylece kesret içinde vahdet görünür; çokluk içinde birliğin mührü okunur.

Kısacası mülk ve melekût birlikte zikredilerek insana şu büyük hakikat öğretilir: Eşyaya yalnız

zahirinden bakma. Görünen yüzün arkasında işleyen İlâhî hikmeti, kudreti ve tasarrufu da gör. Çünkü mülk gözün gördüğüdür; melekût ise kalbin ve aklın fark ettiği hakikattir.